

EK FİİL (EK EYLEM)

İsim kökenli sözcüklere gelerek onları yüklem yapan ya da basit zamanlı fiillere gelerek onları birleşik zamanlı kip haline getiren ekler “**Ek Fiil**” veya bir diğer adıyla “**Ek eylem**” denir.

“**i-(mek)**” şeklinde bilinen bu ek günümüzde “**i-di, i-miş, i-se, i-dir**” gibi zaman ekleriyle beraber kullanılmaktadır.

- › Gelmiş + idi = Gelmişti
- › Masa + idi = Masaydı
- › Seviyor + imiş = Seviyormuş
- › Kitap + imiş = Kitapmış
- › Güzel + idir = Güzeldir
- › Üzülüyor + ise = Üzülüyorsa

Ek Fiillerin Görevleri:

1. İsim soylu sözcüklere gelerek onları cümlede yüklem görevini almalarını sağlamak:
 - › Yukarıdan düşen bardaktı.
2. Basit çekimli fiillere gelerek onları birleşik çekimli fiil yapmak:
 - › Bu kitabı lise okumuştum.

[Oku-muş(geçmiş zaman)-i(ek fiil)-di(hikaye)-m(-şahıs eki)]

İsimleri Yüklem Yapma

Ek fiiller dört farklı zamanla isimleri yüklem yapabilir:

- › Ek Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı
- › Ek Fiilin Duyulan Geçmiş Zamanı
- › Ek Fiilin Geniş Zamanı
- › Ek Fiilin Şartı

EK FİİL (EK EYLEM)

1) Ek Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı: **İsim + idi**

- › O zamanlar buralar dutluktu. (dutluk **idi**)
- › Sen sınıfın en zekisiydin. (zekisi **idin**)

2) Ek Fiilin Duyulan Geçmiş Zamanı: **İsim + imiş**

- › Sen eskiden pilotmuşsun. (pilot **imişsin**)
- › Cumhuriyet öncesinde Ankara’da köylüymüşüz. (köylü **imişiz**)

3) Ek Fiilin Geniş Zamanı: **İsim + idir**

- › Onun odasındaki tüm kutular kırmızı renkte**dir**.
- › Televizyondaki dizinin yapım yılı 2015**tir**.

4) Ek Fiilin Şartı: **İsim + ise**

- › Haftaya orada **isek** sizlere haber veririm.
- › Televizyon açık**sa** kapatmayı unutmayın.

TAKTİK İsimleri yüklem yapan ek fiilleri anlamamanın yolu, ek yerine “değil” sözcüğünü getirmektir.

- › Kitaptı / kitap değildi

DİKKAT! Yüklemi isim olan cümlelerde ek fiil yazılmıyorsa da ek fiil varmış gibi kabul görür:

- › Beni çok etkileyen bir kitap. (**idir**)
- › Bu okulun tüm sınıfları başarılı. (**dir**)

DİKKAT! “-ıdır” ekine bildirme eki de denir.

Basit Zamanlı Fiilleri Birleşik Zamanlı Yapmak

Basit Zamanlı Fiil: Yalnızca tek kip almış fiillerdir:

- › Geli-yor

Birleşik Zamanlı Fiil: İki kip almış fiillerdir:

- › Geliyor- muş

➔ **Birleşik Zamanlı fiiller üç farklı şekildedir:**

1. Hikâye birleşik zamanlı fiiller (i-di)
2. Rivayet birleşik zamanlı fiiller (i-miş)
3. Şart birleşik zamanlı fiiller (i-se)

➔ **1) Hikaye Birleşik Zamanı:**

(Fiil + kip + i-di)

- › Sınavı bu tempoyla kazanamayacağını söylemiş-tim. (söyle-**miş-i-di-m**)
- › Kenarda oturmuş konuşmalarımı not alıyordu. (alı-**yor-i-di**)

➔ **2) Rivayet Birleşik Zamanı:**

(Fiil + kip + i-miş)

- › Tüm bildiklerini arkadaşlarına anlatmalıymışım. (anlat-malı-**emiş-im**)

- › Haftaya teyzemlere gidecekmışiz. (git-ecek-**imiş-iz**)

3) Şartlı Birleşik Zamanı:

(Fiil + kip + i-se)

- › Sorun **çıkarcaksa** biz başka yere gidelim. (çıkarc-**acak-ise**)
- › Onun **görürsen** selamımı söylemeyi unutma. (gör-**ür-ise-n**)

TAKTİK Birleşik zaman yapan ek fiili anlamak için ek eylemi “i-se, i-di, i-miş” şeklinde okunabilmesine bakabilirsiniz.

- › Maçtan sonra formasını çıkardı.

(“Çıkar idi” olmuyor yani buradaki “-dı” geçmiş zaman kipleri)

- › Sınavda 5 yanlış çıkardı.

(“Çıkar-idi” oluyor yani burada “-dı” hikâye birleşik zamandır.)

Aşağıdaki örnekleri yukarıdaki verdiğim taktikle sizler çözünç

- › Söyledikleriyle beni güldürüyordu.

(Güldürüyor-idi → Şimdiki zamanın hikâyesi)

- › Bu şakadan hoşlanmadığımı söylemiştim.

(Söylemiş-idim → Duyulan geçmiş zamanın hikâyesi)

- › Kaderimizi belirleyen bir maçı.

(Maç + idi → ek fiil)

- › Ödevini yapsa dersten geçecekti.

(ge.ecek - idi → Gelecek zaman hikâyesi)

- › Keşke köyümüze döneydik.
- › Dersini bitirirse bizimle gelecekti.

ÖRNEKLER

Aşağıdaki örnekleri ek fiil ve bileşik zaman bölümünden çözümleriniz. Doğru cevaplar ve çözümler için Qr kodu okutarak videomuza göz atabilirsiniz.

- › Bugün boğazımda ağrı vardı.
- › Bir zamanlar onu çok seviyordu.
- › Canlı derste bu konuyu iyice öğrenmiştik.
- › Sesim gelmiyorsa mikrofona bozuktur.
- › Yarın imzalar atılıyormuş.
- › Buraların en güzel okulu.
- › Hayali bu şehirden gitmekti.
- › Keşke zamanında arsa alaydım.
- › Yollar açıksa 3 saatte gideriz.
- › Kralı gelse bu hesabı çözemez.
- › Bu saatlerde gürültü gelirdi.
- › Sınavda istediği notu alamamıştı.

› İçiyordu	› Yanmışsa
› Gelecekse	› Kızdırdı
› Yürüdü	› Arardı
› Sinirliydi	› Uyumuş
› Gözlüklüyümüş	› Ağlıyorsa
› Masadır	› Üzülseydi

Bize Destek Olmak İçin Bu Notların Kitap Halini Satın Alabilirsiniz.